

Svenska Älghundklubbens Rasstrategi

För Jämthund

Jämthundens historia

Frågan om Jämthunden har samma ursprung som gråhunden kan diskuteras. En teori är att jämthunden härstammar från Inostranzewi - spetsen. Kraniefynd 7000 år gamla från trakten av Ladoga från en hund med kraftig kroppsbyggnad och storvuxen kan vara en anfader till Laikor, Polarhunder och Jämthund.

Dessa hundar har utvecklats ur de hundar som de nordliga jägarfolken hade med sig.

I stenåldersboplatser och gravar fram till medeltiden finns kraniefynd som bevisar att det fanns spetshundar både av en stor typ som en annan mindre typ. Blandformer av dessa fanns naturligtvis och utvecklade lokalt de former som idag är våra spetshundar som i sina namn anknyter till olika landsdelar.

Äldsta anteckningar om jämthunden härrör från de som hade släktingar med hund på 1840-talet. Dessa hundar skall ha varit större och tyngre än dagens hundar men i övrigt rastypiska enligt dagens typ. Namnet Jämthund förekom ibland när hundarna beskrevs.

Vanligaste namnet på rasen under 1800-talet var annars kanske Björnhund, men i Norge finns också omnämnt "Storsjöhundar".

Hunden hölls dels för jakt på björn och älg men också som pälsdjur.

Lokala stammar av "den gamla stora sorten" kunde ha mjuka öron och rätt korta och grova nosar.

De grå spetsarna var mycket varierande och hade många namn. Bl.a. förekom namnet Jämtspets, Norrlandsspets, Jämthund, Gråhund, Norrlands Pälshund etc. Rasvarianten Jämthund skildrades första gången 1894. Särskilt nämndes noslängd och ögonens form (placering). Varianten hade en bakbensvinkling som var mera böjd i knäleden än den mindre hunden. Mellanformer fanns det gott om eftersom gråhunder ofta blandades med jämthundar.

Den större, mera grovt byggda hunden och mörkfärgade sorten hade sin starkaste utbredning i Härjedalen och trakterna kring Storsjön. Bönderna kring Storsjön omnämndes ibland som "Storhundsslaget". I SKK:s tidskrift från 1894 är den större vargliknande typen den vanligaste i Jämtlands län.

I slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet minskade antalet jämthundar, men rasens minsta numerär hade dock rasen omkring år 1940. Någon metodisk avel bedrevs inte.

Den första standardkommitte som SKK tillsatte beslutade att välja bort den större varianten när gråhundsstandarden skulle skrivas. I efterhand kan produkten ses som en sammanblandning av jämthundens särdrag som huvudform och jaktduglighet och gråhundens storlek.

I standardkommitten satt en jämtlänning och en norrman.

Från 1917 och 1918 har vi bevis på svårigheten att bestämma var de jämthundliknande individerna hörde hemma. En hund erövrade då det ena året 1:a pris som jämthund och andra året 1:a pris som gråhund.

Hur man kunde bedöma en hund som jämthund när rasen inte existerade officiellt före 1946 finns inget svar på.

1930 när Aksel Lindström återkom från Alaska gjorde han den iakttagelsen att det fanns bara spillror kvar av den gamla stammen. Han igångsatte för egen del en uppfödarverksamhet av jämthundar och hade bl.a. enligt Erik Arvidsson ett 30-tal hundar i sin ägo.

Ett användningsområde för hans hundar var användningen som draghundar och fanns med i hans tjänst vid räddningstjänsten i Storlien.

Delar av hans hundspann tjänstgjorde i ambulanstjänst under finska vinterkriget.

Erfarenheterna därifrån uppmärksammades av armehundchefen och hjälpte senare till i räddningsaktionen för jämthunden.

Vintern 1942 skrev Aksel Lindström en artikel i Sv.D. om den stora hunden, som efterföljdes med ett antal intervjuer och artiklar om den samme. Vid Svenska Spetshundklubbens årsmöte kom den avgörande brytpunkten för att särskilja raserna, men man lyckades inte då påverka SKK till att erkänna jämthunden som egen ras.

1942 gjorde Helge Jonsson ett upprop för björnhunden. Namnet var Björnhund från början efter rasens erkännande men döptes snart om.

Innan Jämthundarna erkändes som egen ras rasade en mycket hätsk strid om det var en hund att satsa på. Inte minst från SKK var motståndet mycket hårt. För dagens jägare eller hundvänner i allmänhet är det svårt att fatta den lidelse som visades när det var fråga att införa något nytt. Några gråhundsfantaster deltog också i striden och menade att det fanns varken plats eller berättigande med ytterligare en älghundras.

1946 var striden om jämthundens godkännande som ras till ända.

Från olika byar och områden i Jämtland hämtades vid inventeringen och restaureringen kvarvarande spillror av rasen. Hundarna namngavs ofta efter orten där de levde. Sålunda finner vi hundar som sades bära "Lillsjöhögsblod", "Klövsjöblod", "Storåbrännablod" osv. Bland bärare av dessa blod fanns hundar som blev legendariska och ännu idag 60 år senare känns igen av jämthundsvänner.

En hund att särskilt nämna är Rensbo Boy som också var åskådningsobjekt när det vände till jämthundens favör på ett hetsigt möte i Östersund år 1946. Från Klövsjö nämns 885/VV Pila Britta med sannolikt världsrekord i antalet valpar. Serien 18+17+16 på 1½ år och efter ytterligare ett år 16 st.

Exteriören har varit uppe till debatt i flera omgångar.

Standarden har reviderats 1953, 1991 och 2000.

Torra och lätta hundar har föredragits av en del, medan andra har hållit på en hund med mera massa i kroppen. En negativ påverkan på exteriören hade några hundar som starkt påverkade pälsen och svansen. Björn-Jim levde på 30-talet och Stugun - Jack på 60-talet.

Första jämthunden på ett jaktprov kom 1948 men ingen godkändes förrän 1951 då Jämtälgens Buda blev rasens första pristagare.

Stamboken för Jämthunden var öppen från dagen för godkännandet till 1 jan 1962.

När Jämthundens historia skrivs kan ingen gå förbi Erik Arvidsson och Jämtälgens kennel i Kälarne, Jämtland. Från hans kennel och stammodern Jämtälgens Buda bäres blod i de flesta jämthundarna. Under tiden 1950 till i början av 1980-talet var Erik Arvidsson en mycket framträdande förkämpe för rasen och gjorde sin stämma hörd i olika sammanhang. Åsikterna om hans avelsprogram var delade, men ingen förnekade hans tidiga framgångar.

Något avelsprogram fanns tyvärr inte för rasen förutom hos Erik Arvidsson och några till. Det tillsammans med rasens popularitet gjorde att det värdefullaste arvet i bl.a. "Storåbrännablodet" förskingrades snart och på 60- och 70-talet fanns allt för många jämthundar som var sent jaktmogna och allmänt betraktades som slöa och ointresserade av älgjakten. En av de viktigaste orsakerna var nog att tikarnas betydelse helt negligerades. All uppmärksamhet tilldelades hanhunden. Först när gråhundarna omkring 1970 börjat ta över älgjakten skedde en början till förändring och orsaken till tillbakagången klargjordes. Tidig jakt hos föräldradjuren och tikens betydelse för avkommans resultat blev mer och mer avgörande vid valet av avelsdjur.

Under 90-talet blev jämthunden åter den populäraste älgunden och idag är effektiviteten hos jämthund och gråhund likvärdiga.

En utveckling som skett är att envisheten vid förföljandet av flyende älg ökat på gott och ont.

Huvudmannaskapet och organisationsformerna har skiftat för rasen.

Först på plan var Svenska Kennelklubbens Spetshundssektion som bildades 1910 för att tillvarata "den nordiska spetsens raser". Däri ingick Gråhund, Lapphund och Norrbottenshund. Spetshundssektionen förvandlades 1917 till Svenska Spetshundklubben med säte i Stockholm. Efter några år flyttas sätet till Östersund. Klubben anordnade bl.a. premiering för gråhundar i Östersund den 13 mars 1918.

1946 bildas Syd- och Mellansvenska Spetshundklubben med säte i Stockholm. Det var den första och den enda lokalklubben tillhörande Svenska Spetshundklubben. De närmast följande åren övergår all verksamhet rörande gråhundarna till denna lokalklubb medan Svenska Spetshundklubben i Östersund samtidigt blivit en klubb för jämthundsintressenterna.

1952 ombildas Svenska Spetshundklubben med säte i Östersund till Svenska Jämthundklubben med verksamhet bara för Jämthund. Svenska Jämthundklubben fick specialklubbstatus inom SKK:s ram och inte under Svenska Spetshundklubben.

Samma år ombildas Syd- och Mellansvenska Spetshundklubben till Svenska Spetshundklubben med säte i Stockholm. Svenska Spetshundklubben verkar för alla raser av spetshundstyp alltså även Jämthund.

Efter förfrågan bl.a. från Västernorrland och Dalarna insåg Svenska Jämthundklubben nyttan av lokal förankring och påbörjade ett framgångsrikt arbete med att bilda länsvisa lokalklubbar. Det fick som resultat att intresset och medlemsantalet fick snabb tillväxt.

I längden var det ohållbart med två specialklubbar med ansvar för samma ras. Därför ombildas och sammanslås 1961 Svenska Spetshundklubben och Svenska Jämthundklubben till Svenska Älghundklubben. Lokala Jämthundklubbar ombildas till lokala älghundklubbar. I Svenska Älghundklubbens stadgar 1961 fastställs att SÄK:s uppgift är att såväl i jakt- som exteriörsynpunkt främja aveln med av Svenska Kennelklubben erkända älghundraser.

SÄK fortsätter därefter arbetet för lokal verksamhet och efter några år fanns det ett rikstäckande nät av lokalklubbar med SÄK som paraplyorganisation.

Nulägesanalys

Registreringar

Åren 1971 till 2001 i 5-års intervall

1971	1976	1981	1986	1991	1996	2001
1132	975	1054	1176	1382	1257	1740

Rasens högsta registreringssiffror uppnåddes 2000 då det registrerades 1948 jämthundar.

I nedanstående tabell visas registreringarna under tiden 1993 t o m 2002

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1387	1286	1276	1257	1211	1655	1633	1948	1740	1713

Genetiskt perspektiv

Inavelsgraden

Den genomsnittliga inavelsgraden i rasen, vid varje tillfälle beräknat fem generationer bakåt, var år 1990 3,4 %. Den balanserade kring detta tal till mitten av 1990-talet för att sedan sjunka till 1,7 år 2002.

Eftersläpande effekter från den perioden 1970 – 1980 då inavelsgraderna pendlade mellan 5 och dryga 6 % fordrar dock en övervakning.

Avelsbasen

Genom den fortgående minskningen av inavelsgraden har den utnyttjade avelsbasen (grundindivider) fördubblats sedan 1997 och visar värden kring 140 år 2002. År 1992 var den så låg som strax under 60.

Tillgänglig avelsbas låg i början av 1990-talet på värden omkring 300 men har sedan sjunkit ned till ca 250. Dessa värden antyder en viss förlust av ärftlig variation i rasen.

Inom jämthundsrasen påverkas kullstorleken kraftigt vid släktskapsparningar enligt P - E Sundgren. Den stora skillnaden på 2,5 valpar i kullstorleken mellan obesläktade och närbesläktade parningar har inte förekommit i någon av de 30 – talet andra hundraser som tidigare analyserats.

Resultaten tyder på att jämthundspopulationen redan kan ha en relativt låg allmän ärftlig variation på grund av alltför snäv inavel under tidigare decennier.

Inom rasen finns ett antal hanhundar som tidigt brukats i övermått och utan tillfredsställande kontroll av avelsresultaten. Flera av dem är importer.

Hanhundsanvändningen

Använda hanhundar i aveln har en meriteringsgrad på 79 % enligt den senaste analysen. Möjlighet att höja den bör finnas även om den del av jämthundsägarna som har ett begränsat intresse för utställningar och jaktprov har andra kriterier för valet av täckhund.

Avelsmatadorerna genom årtiondena har däremot åstadkommit mera störningar i rasens utveckling. Landskampsvinnare och importer med långa titlar har tillförts mängder av tikar utan att avelsresultaten har värderats. I något exempel har meriteringsgraden hos avkomman varit synnerligen dålig, men påverkan på exteriören har levat kvar längre om arvbarheten av jakt varit god.

Matadorer som lämnat avvikande päls och svansföring har varit ett bekymmer liksom i sen tid de som haft en negativ påverkan på vinklingen.

Svenska Älghundklubben har sökt att minimera användningen av avelsmatadorer genom ett program där önskvärt stopp och avelsvärdering sker efter 5 kullar och sedan efter godkännande ett övre tak på 15 kullar.

Hälsa

Höftledsdysplasi-HD

Röntgade respektive år med HD anmärkning

1981	1986	1991	1996	1998	1999	2000	2001
16,5 %	11,3 %	6,8 %	9,3 %	10 %	12 %	9 %	10 %

Den krissituation som blev klarlagd i början av 80-talet åtgärdades snabbt sedan man kunde härleda varifrån defekterna till stor del spreds. Dagens siffror ger ej anledning till oro men bör bevakas.

Av SKK fastställt hälsoprogram beträffande HD

Föräldradjuren skall vara höftledsröntgade och ID-märkta annars gäller registreringsförbud för avkommorna (19910101).

Det är ej förenligt med SKK:s grundregler att i avel använda individ som är behäftad med HD (datum?).

Om uppfödare använder HD-belastat avelsdjur åsätts avkomman avelsspärr som ej kan borttagas (2000-01-01).

Under 2004 införes krav på att importerade hundar skall uppfylla samma fordringar på HD-status som svenskfödda hundar innan de insättes i avel.

Andelen röntgade hundar i årskullarna har minskat betydligt sedan kravet på ID-märkning av valparna infördes.

Den negativa trenden belyses i följande tabell:

Röntgade i respektive årskull

1986	1991	1996	1998	1999	2000	2001
36 %	41 %	44 %	42 %	34 %	27 %	16 %

Målsättning inom SÄK

Att få ned frekvensen HD-anmärkning till under 10 %.

Tillvägagångssätt

Att öka andelen röntgade individer till minst 50 % av varje årskull.

Epilepsi

Epileptiska anfall är kortvariga och plötsligt insättande onormala urladdningar i hjärnan.

Med epilepsi menas en sjukdom som kännetecknas av återkommande epileptiska anfall.

Anfallen kan yttra sig som kramper i hela eller bara vissa delar av kroppen och olika grad av förändrat medvetande samt som olika beteenderubbningar.

Epilepsi finns som: Primär/idiopatisk = har okänt ursprung, hittar ingen orsak till anfallen. Anses ha ärftlig bakgrund.

Sekundär epilepsi = sekundärt till andra sjukdomar tex. lever eller njursjukdom, förgiftningar, tumörer, hjärt- och lungsjukdom, trauma etc.

Jämthunden är överrepresenterad gällande idiopatisk epilepsi i Agrias livsskade statistik.

Sjukdomen uppmärksammades på allvar i början på 1990-talet. Rapporter inkom att ett flertal fall av epilepsi inträffat efter några kända hundar. En inventering igångsattes omgående och hundägare rapporterade kända fall. Analyser av stamtavlorna kunde dock ge besked om att sjukdomen hade stor spridning i rasen, vilket har bekräftats av en databearbetning på bekräftade sjukdomsfall, som vår kanske främsta genetiker på området har utfört. Analysen visade att anlagen hade en ärftlig bakgrund och kunde spåras till hundar som användes i avel strax efter rasens godkännande.

Målsättning

Att minimera mörkertalet av sjuka hundar.

Att kartlägga arvs gången.

Att minska förekomsten i rasen.

Tillvägagångssätt

Att genom information öka kunskapen om sjukdomen och vikten av att rapportera den.

Att bidra till ett ökat diagnosställande.

Att redovisa verifierade fall i klubbens böcker och på hemsidan.

Att ha ett ökat rapporteringssamarbete med Norge och Finland.

Att ta hjälp av genetiker för att utröna arvs gången.

Att sprida SÄK:s gällande avelsrekommendationer avseende sjukdomen.

Diabetes mellitus, sockersjuka

Nedsatt eller upphörd förmåga att framställa insulin gör att sockret i blodet ej kan tas upp av cellerna.

Drabbar medelålders och äldre hundar, ofta tikar. Kan debutera i samband med löpning eller dräktighet.

Uppvisade symptom är ökad törst, ökad urinavgång, acetonliknande urin, kräkningar, avmagring mm.

Jämthunden är klart överrepresenterad i Agrias sjukdomsstatistik.

Sjukdomen har sannolikt en ärftlig predisposition. (benägenhet)

Målsättning

Att kartlägga sjukdomens förekomst.

Tillvägagångssätt

Att arbeta för att få en inrapportering av sjuka hundar till SÄK:s avelskommitté.

Torsio ventriculi, magsäcksomvridning

En mycket dramatisk sjukdom där magsäcken roterar runt sin längdaxel. Sjukdomen leder ofta till döden under våldsamma plågor för hunden.

Enligt Agrias sjukdomsstatistik tycks denna sjukdom förekomma i ökande frekvens hos jämthund.

Sjukdomen kan ha en ärftlig bakgrund.

Målsättning

Att kartlägga sjukdomens förekomst.

Tillvägagångssätt

Att arbeta för att få sjuka hundar inrapporterade till SÄK:s avelskommitté.

Perinealbråck, bråck vid sidan av ändtarmen

Drabbar medelålders och äldre hanhundar.

Bråcket inträffar vid sidan av eller under analöppningen. Stödjevävnaden vid sidan av tarmen tillbakabildas och en fickbildning sker på tarmen.

Jämthund är klart överrepresenterad i Agrias sjukdomsstatistik när det gäller denna sjukdom.

Sjukdomen kan vara ärftlig.

Målsättning

Att kartlägga förekomsten.

Tillvägagångssätt

Att arbeta för att få sjuka hundar inrapporterade till SÄK:s avelskommitté.

Sjukdomar/defekter som förekommer i låg frekvens

Patellaluxation (urledvrickning av knäskålen), Progressiv nefropati (PNP, ärftlig njursvikt), hypothyreos (för låg produktion av sköldkörtelhormon), Osteochondros (tillväxtrubbning i en eller flera leder), glaukom (grön starr), Progressiv retinal atrofi (PRA), katarakt (grå starr), lungödem (vätskeansamling i lungorna), navelbråck, kryptorchism (en eller båda testiklarna ligger i ljumske/bukhåla)

Sjukdomarna/defekterna har eller kan ha en ärftlig bakgrund.

Målsättning

Förekomsten bevakas.

Arbeta för att förhindra ytterligare spridning av dessa.

Tillvägagångssätt

Informera om och tydliggöra dessa sjukdomar/defekter.

Arbeta för att få sjuka/ defekta hundar inrapporterade.

Funktion

År, jaktprovsstarter och pristagarprocenter 5-årsintervall

1971	1976	1981	1986	1991	1996	2001
		438	697	883	789	1370
		62,3	68,7	62,9	54,4	62,8

Resultat år 1998 t o m 2002

1998	1999	2000	2001	2002
1100	1304	1479	1370	1267
61,3	63,4	59,2	62,8	59,4

I samband med införandet av en ny prövningsordning 1992 sjönk pristagarprocenten med över 14 enheter från 62,9 % till 48,8 %. Sedan dess har trenden varit stigande så att man idag är tillbaka till –80 talets resultat.

En granskning av urvalet för bruksfunktion visar att majoriteten av hanhundar i avel är jaktprovsmeriterade eller nära 79 %. För tikarna var det endast 31 % under 1990-talet som hade jaktprovsmeriter. Med tanke på att tiken har större inverkan på en kulls jaktliga egenskaper än hanhunden är utfallet inte tillfredsställande och bör leda till ett omsorgsfullare urval i tikstammen.

Tendensen meriterade tikar i avel är dock för närvarande positiv.

Sammanlagt 1462 av 8489 hundar födda i perioden 1990 till och med 1995 är jaktprovsmärkerade. Procenten märkerade födda under perioden är knapp 15 %. denna procentsats har sedan stigit och årgång 96, som kan anses vara färdigprovad 2002, har 19,6 procent märkerade.

Exteriören

Redan 1894 i Svenska Kennelklubbens tidskrift beskrevs den större hundens huvud av dåvarande jägmästaren, sedermera generaldirektören Karl Fredenberg att det mest karakteristiska för den större hundens huvud var *kraniets form*: bakhuvudet var smalare och nosen "anmärkningsvärt mindre avsmalnande - mera jämbred". Den mindre formen hade "brett huvud och spetsig samt jämförelsevis kort nos". Han tillfogade varhelst den större formen påträffades "i Härjedalen, Hälsingland eller Medelpad" kunde man "nästan alltid spåra dess härkomst från Jemtland".

Andra däremot t.ex. Samzelius ansåg att "den större, mera grovt byggda och mörkfärgade formen" hade sin starkaste utbredning i just Härjedalen samt i trakterna runt Storsjön i Jämtland och vidare norrut i lappmarken såsom i Åsele och Vilhelmina.

Jämthunden erkändes officiellt som egen ras så sent som 1946. Trots att erkännandet är av så färskt datum är jämthundrasen lika gammal som jägarfolkens kolonisation av Norrland.

Rasen tillhör det nordliga barrskogsbältets storvuxna jaktspetsar. Att det skulle dröja så länge innan jämthunden fick en egen standard berodde på att gråhund och jämthund länge dömdes som samma ras, vilket i praktiken var en omöjlighet. Jämthundens helt dominerande användningsområde är älgjakt, även om den särskilt förr också användes vid jakt på björn och lo, liksom skogsfågel. Numera har den även börjat användas vid jakt på det nya viltet i Sverige --vildsvinen. Detta ställer stora krav på styrka och uthållighet.

Exteriört så har Jämthunden blivit något torrare och tunnare än den var från början. Den skall vara en stor, rektangulär spetshund, torr, kraftig och samlad men smidig och med god resning. Kroppen får inte verka för lång och inte heller vara för tung.

En bild av den legendariske King säger allt "Det är så en Jämthund skall se ut". Han finns även på bild i Svenska Älghundklubbens raskompendium som en "hund av utmärkt typ med utmärkta rasdetaljer".

1953 så reviderades standarden och den största ändringen var att den nya standarden markerade en strävan mot en torrare och stramare jakthundtyp. Den raka hasen skulle inte finnas längre. Att den ändrades berodde på att det dykt upp alltför tunga och köttiga hundar. Bålens skrivning ändrades från att vara kraftig till "att vara torr och kraftig". Jämthunden skall vara en stark jakthund för hård terräng och långa, extremt arbetsamma jaktdagar.

Vid revideringen av standarden 1991 så förändrades mankhöjden från att vara 58-63 cm för hanhund och 53-58 cm för tik till att vara idealhöjd på 61 cm för hanar och 56 cm för tikar. För båda könen gäller tillåten variation av +/-4 cm.

Vid den senaste revideringen av standarden 2000 så ändrades endast beskrivning av svansens läge till att vara högt ansatt, medellång och jämntjock. Den skall bäras löst ringlad och lågt bågformad mot låret. Tätt hårbeklädd utan fana.

Vi börjar få en hund med ett mycket smalare och längre nosparti än vad standarden säger. Det tillåts en del hundar med kullriga hjässor.

Många hundar har blivit för lätta eller för tunga i typen. Benstommen för tunn och många svansar som är mer lika gråhundens.

Redan i den första standardens kommentarer så skrevs att svansen inte får bäras som en krok över ryggen eller sabel fritt svävande över ryggen.

Jämthunden skall ha ljusa detaljtecken på nosen, kinden, strupe och bröst, samma färgteckning skall också förekomma på buk, ben och på svansens undersida.

Sammanhängande vit rand från huvudets undersida till bröstet (sk slips) får ej förekomma.

Med importen från vårt grannland Finland så har vi numera fått en stor del alltför dåligt vinklade hundar som inte är önskvärda.

Rörelserna är också en av de viktigaste detaljerna på en jämthund, de skall vara kraftfulla och fria med god steglängd. I trav skall fram- och baktassar sättas ned i eller näst intill kroppens mittlinje.

Jämthundens storlek tenderar att öka vilket inte är önskvärt. Likaväl syns alltför ofta jämthundar vars kropp ger ett kort uttryck.

Redovisning av procentuellt utdelade kvalitetspriser i unghundsklass.

<u>År</u>	<u>1:a</u>	<u>2:a</u>	<u>3:a</u>
1981	35	48	15
1987	49	40	10
1991	47	41	12
1995	40	46	14
1999	43	43	14
2003	45	41	14

Nollpris eller KEP varierar årligen mellan 1 och 2 % och överstiger aldrig 2 %. En redovisning av de fullt utvuxna hundarna i öppen klass ger inte en rättvisande bild av kvalitén, då vi i den klassen återfinner de bästa hundarna i jakten på certifikaten. Samtidigt har många tvåor och treor fallit bort efter att ha ställts ut i junior och unghundsklass.

Mentaliteten.

Mentaliteten varierar men är inget stort problem. Jämthunden har ansetts vara en lugn och trygg hund som i sitt uppträdande varit välmenande och kontaktsökande. En ökad livlighet har dock givit sig till känna, samtidigt som skalltröskeln har sänkts.

Problemet är att många ägare inte lärt sin hund, att man vill titta den i munnen och känna på den över kroppen. Vid mätning kan det vara stora problem där hunden vill lägga sig eller krypa undan.

Tidsplan

Exteriören

Exteriöra detaljer skall fortlöpande påverkas genom kontinuerliga målbeskrivningar till exteriördomarna. Regelbundet återkommande konferenser för domarna vart 5:e år och specialklubbens uppföljning skall inom en period på 10 år närmat oss avelsmålet som är en hund enligt standardens riktlinjer.

Sammanfattning

Funktion

Slutsats: Jämthunden är idag en tålig och stark jakthund som oftast uppfyller de krav på jaktförmåga som ställs. Målet är att ytterligare öka jämnheten. Inriktningen är att till avel endast använda jaktprovsmriterade hundar och tikar.

Utarbeta ett program som belyser arvbarheten av momenten i provningsordningen och främst höja förmågan att ställa älg i upptaget samt nivån för främst samarbetet och lydnaden hos jämthunden.

Genetisk variation

Slutsats: Den genetiska variationen är relativt god. De larmrapporter som presenterades för ett tiotal år sedan har väckt uppfödarna och inavelskoefficienten har sjunkit under tiden sedan de presenterades.

Den överanvändning som förekommer av vissa avelsdjur är ett hinder för ytterligare sänkning. Ett stort antal barnbarn efter några hundar är också ett hinder som kan ge tillfälliga höjningar. Barnbarnens inverkan på den genetiska variationen har inte

tillräckligt belysts tidigare. Importen bidrar till en viss variation men begränsas av att importernas äldsta förfäder alla härstammar från Sverige.

Målet är att utnyttja den befintliga avelsbasen betydligt bättre.

Inriktningen är att förhindra överanvändning av enskilda individer med den påverkan detta har på barnbarnen.

Utöka samarbetet med våra nordiska grannar med utbyte av information om avelsdjuren.

Hälsa

Jämthunden är en relativt frisk hund i hundvärlden men förekomsten av HD och epilepsi kräver ständig uppföljning och bevakning.

Målet är en så frisk hund som möjligt.

Inriktningen är att bevaka alla defekter. En rapportering av alla allvarliga defekter eftersträvas till avelsansvariga. Redovisning på hemsida och i klubbens böcker skall fortlöpande ske för främst HD och epilepsi relaterade till namngivna avelsdjur.

Exteriöra avelsmål

För en bättre exteriör standard skall erhållas skall särskild vikt läggas vikt på:

- Rätta proportioner "Rektangulär" men varken för kort eller lång.
- Könspräglad kraftigt huvud med relativt flata kinder och kraftiga käkar.
- Bett utan tandförluster.
- Välvinklad benstomme med vägvinnande rörelser. Kraftiga tassar med slutna tår.
- Svansen löst ringlad som helst slutar mitt på låret.
- Färgen ljusare eller mörkare grå med jämthundstecken, inte sotig eller övertecknad med slips. vita ben.
-

Mentaliteten

Utmärkt mentalitet (varken rädd, bitsk eller skällig). Hunden skall vara lugn, vänlig och frimodig.

Inriktning för att nå målsättningarna

Arrangera exteriördomarkonferenser för att ytterligare öka kunskapen bland domare om rasstandard och dess tolkning samt kunskap om rasens exteriöra svagheter för att vid utställning åtgärda uppkomna problem.

Arrangera jaktprovsdomarkonferenser för att ytterligare öka kunskapen bland domare om regelverk och dess tolkning samt kunskap om rasens jaktliga svagheter för att vid revidering av jaktprovsregler åtgärda uppkomna problem.

Fortsatt publicering av resultat från utställning och jaktprov för att möjliggöra uppföljning av tillståndet i rasen.

Kontinuerligt arbetande analysgrupper för att utvärdera redovisning från utställning och jaktprov.

Utveckling av rasstrategier som genom tydliga åtgärdsprogram tar fasta på de resultat som utvärdering av utställning och jaktprov identifierat.

Exempel på strategier:

- Endast använda jaktprovsmeterade tikar och hanar i aveln.
- Utveckla riktlinjer som tydliggör SÄK:s rekommendationer för avelsvärdering och hanhundsanvändning.
- Utveckla analysmetoder som redovisar tikarnas påverkan på avkommans jaktduglighet.
- Utveckla analysmetoder som redovisar anatomiska svagheter hos jämthunden redovisade under exteriöra avelsmål.
 - Rätta proportioner "Rektangulär" men varken för kort eller för lång.
 - Könspräglat kraftigt huvud med relativt flata kinder och kraftiga käkar.
 - Bett utan tandförluster.
 - Svansen löst ringlad som helst slutar mitt på låret.
 - Färgen ljusare eller mörkare grå med jämthundstecken, inte sotig eller övertecknad med slips, vita ben.

En väl utbildad avelsorganisation i Svenska Älghundklubben skall genom möten och träffar sprida kännedom om tillståndet i rasen och avelsstrategier.

I boken "Älghunden" och på hemsidan lämna information om tillståndet i rasen och rekommendera åtgärder till förbättringar.